

[Diderichsen.]

ved vejs ende anes et endnu uhyggeligere spøgelse, den ensrettede, statsdirigerede presse. Men jeg tror, det er en forkert måde at se sagen på; det er at se spøgelse ved højlys dag. Trods alle vore mangler og fejl-greb har vi her i landet stærke frihedstraditioner på disse områder, frihedstraditioner, som hyldes med en sådan grundfæstet selv-følgelighed af befolkningen, at vi tør sige og med stolthed pege på, at vort folkestyre har bevist, at statsstøtte her hos os ikke er det samme som statsindflydelse. Det er nærliggende at henvise til vore skoler og andre kulturelle institutioner, som udfolder sig i fuld frihed på grundlag af tilskud fra det offentlige.

Det er netop i denne sammenhæng, vore aviser rettelig bør placeres. De udgør et livsvigtigt organ i vort folkestyres organisme ved at befordre den uundværlige meningsbrydning. Jo ypperligere og farverigere vor presses flora blomstrer, des mere er den os alle til gavn og glæde. Pressens frihed hører sammen med højskolars, friskolars, privatseminariers og andre kulturelle institutioners frihed, og hvor har man hørt klage over, at staten har benyttet sine tilskud til undervisning og oplysning af mange slags til åndelig pressen? Jeg kender i hvert fald ingen.

Pressens stilling er i vore dage helt anderledes end for et slægtled siden; årsagerne er mange og skal ikke her opremses. Så meget er givet, at en udvikling, som aviserne ikke har herredømmet over, har bragt de små dagblade i uforskyldte økonomiske vanskeligheder. Her må det da være en opgave for en aktuel kulturpolitik at give pressen sådanne økonomiske lempelser, at situationen i hvert fald rettes op. Der er allerede i forskellige blade fra sagkyndig side gjort opmærksom på en række former for lempelser, som kunne komme i betragtning. Det karakteristiske for dem er, at de i virkeligheden ikke betegner noget principielt nyt, men ligger i forlængelse af de lempelser, som dagbladene nyder i form af fritagelse for papirtolden på 2 pct. og statsafgiften på 20 øre pr. kg papir. Den foranstaltning, der åbenbart er lettest gennemførlig, er øget annoncering fra det offentliges side; en god idé ville det f. eks. være at bekendtgøre folketingets ugeplan.

Men der er adskillige videregående lempelser, som uden at true pressens selvstændighed måtte kunne gennemføres, f. eks. billige, langfristede lån til investeringer og rationalisering, øgede tilskud til uddannelse af journalister o. s. v. Det skal tilføjes, at jeg på ingen måde ønsker den svenske ordning eller noget i den retning indført her hos os.

Regering og folketing har over for de mindre dagblade efter min mening en vigtig forebyggende og opbyggende opgave at løse for pressens skyld og for samfundets skyld. Men da der sikkert kræves omhyggelige overvejelser, inden man skrider til handling, ville det allerede være en god begyndelse, om den højtærede statsminister i dag kunne gå så vidt som til at tilse sin medvirken eller i hvert fald give sin velsignelse til ned-sættelsen af en kommission, der kunne fremlægge hensigtsmæssige forslag. For at understrege problemets nære sammenhæng med de andre sider af vort folkeoplysende arbejde og hele vort kulturliv ville efter min mening en bredt sammensat, men ikke for talstærk kommission være det rigtige. Jeg vil gerne spørge, om den højtærede statsminister bifalder en sådan tanke.

Statsministeren (*J. O. Krag*): Jeg kan være enig med det ærede medlem hr. Diderichsen i, at bladdøden angår os alle. Jeg tror ikke, at nogen, der nærer interesse for opinionsdannelsen, for folkestyrets virkemåde, kan afvise de problemer, det ærede medlem har fremdraget i sit spørgsmål her.

Bladdøden er jo ikke noget specielt dansk fænomen. Om den har grebet hårdere om sig i vort land end i andre, skal jeg ikke kunne sige. Det ærede medlem nævnedes nogle tal for bladdøden; jeg har en anden opgørelse her, som siger, at antallet af danske dagblade med egen redaktion i dag er næsten halveret i forhold til 1950. Det skulle altså være en halvering i løbet af 15 år, og det åbner jo ganske forskrækkelige perspektiver. Det er klart, at jo mere det tynder ud i antallet af selvstændige redaktioner inden for vor presse, des mere sker der en tendens til koncentration, sådan at nyhedsformidlingen og pressens indflydelse på opinionsdannelsen kommer på stadigt færre og færre hænder, en tendens, jeg ikke tror nogen har hverken ønsket eller til-